

Uitvoerder GWW

Hoofduitvoerder Grond-, Weg-, en Waterbouw 7022

REFERENTIE
Uitvoerder GWW 7022

BETREFT
Beroepsbeschrijving

PAGINA
1 van 6

1. Algemeen

Het werk van een uitvoerder GWW (Grond-, Weg- en Waterbouw) heeft zich de laatste jaren ontwikkeld tot een complexe functie waarbij het accent is komen te liggen op leiding geven, logistiek management en technische begeleiding. Het werk verschilt sterk van dat van een uitvoerder B&U (Burger- en Utiliteitsbouw). Het verschil in taak, gezondheid en welbevinden tussen beide categorieën uitvoerders wordt bevestigd door het onderzoek "Taak, gezondheid en welbevinden van uitvoerders in het bouwbedrijf". De werkzaamheden van de uitvoerder B&U worden dan ook apart in deze reeks beroepen beschreven.

Het onderscheid tussen hoofduitvoerder, uitvoerder en assistent uitvoerder in de GWW is gradueel van aard en varieert per bedrijf. In de beschrijving wordt uitgegaan van een uitvoerder werkzaam bij een GWW-bedrijf van gemiddelde grootte (50-100 werknemers).

2. Werkzaamheden

In het algemeen wordt de uitvoerder als dé organisator op het werk gezien. De taken van een uitvoerder hebben betrekking op de dagelijkse projectleiding. Deze zijn onder te verdelen in personeelsplanning, toezicht, administratie, maatvoering, materieelbeheer, materieel- en materiaalplanning. De uitvoerder GWW moet er voor zorgen dat een project binnen het gestelde kostenbudget, de gestelde tijd en met de vereiste kwaliteit wordt opgeleverd. De uitvoerder regelt de tijdige inzet van mensen, materialen en materieel met behulp van informatie uit het bestek en planning. Afhankelijk van de omvang van het project werkt de uitvoerder daar waar nodig is mee.

Als op het project veel personeel en verschillende aannemers en onderaannemers aanwezig zijn dan zal de uitvoerder veel tijd besteden aan het afstemmen van hun werkzaamheden op de bouwlocatie. Doordat de uitvoerder de leiding heeft op een werk is hij ook het aanspreekpunt voor zeer veel mensen. Naast de werknemers heeft de uitvoerder GWW ook contact met opdrachtgevers en toezichthoudende instanties, zoals Rijkswaterstaat, Waterschappen, Arbeidsinspectie en Gemeentelijke diensten. Een beoogde soepele omgang met vele mensen van verschillende pluimage vraagt goede sociale vaardigheden.

Veelal is de uitvoerder GWW ook de coördinator uitvoeringsfase in het kader van het Arbobesluit Bouwplaatsen. Aan de hand van het Veiligheids- en Gezondheidsplan (V&G-plan)

zal door de uitvoerder overleg gevoerd moeten worden, voorlichting en onderricht worden georganiseerd en dient het V&G-plan actueel te worden gehouden. Ook controleert de uitvoerder GWW de werken op arbo- en veiligheidsaspecten; soms is dat gedelegeerd aan een andere werknemer of aan een externe instantie (Aboma, arbodienst e.d.).

De uitvoerder GWW heeft ook een belangrijke rol bij het ziekteverzuimbeleid. Veelal neemt de uitvoerder ter informatie contact op met de zieke werknemer om waar mogelijk terugkeer naar het werk te kunnen bespoedigen. Dit vraagt van een uitvoerder wel bepaalde sociale vaardigheden.

3. Werkomstandigheden

De werkomstandigheden zijn sterk afhankelijk van het soort GWW-bedrijf waarvoor de uitvoerder werkt en de grootte en complexiteit van de werken. Een uitvoerder van een groot infrastructureel- project zal veel met projectcoördinatie en -planning bezig zijn en minder met maatvoering en meewerken op het project, hetgeen een uitvoerder van een klein project veelal wel doet. De uitvoerder GWW bevindt zich altijd in het spanningsveld tussen het uitvoerende personeel en management. In het werk van de uitvoerder is een constante druk van "onder", "boven" en van "derden" aanwezig.

Ook zijn de werkomstandigheden van de uitvoerder GWW afhankelijk van het aantal projecten waaraan leiding gegeven moet worden. Als een uitvoerder bij meerdere projecten tegelijk werkzaam is, zal relatief veel tijd in de auto worden doorgebracht om de verschillende projecten te bezoeken en voor overleg en vergaderingen om deze zo goed mogelijk aan te sturen.

3.1 Fysieke belasting

Het werk van de uitvoerder is veelal wisselend en niet plaatsgebonden. Het werk wordt afwisselend staand, lopend en zittend uitgevoerd. Als een uitvoerder leiding geeft aan één project kan het voorkomen dat hij langdurig zittend werk verricht in verband met administratieve werkzaamheden, vergaderingen en overleg. Een uitvoerder loopt regelmatig over een project om de kwaliteit van het werk, voortgang van het project en werkzaamheden op elkaar te laten afstemmen. Het lopen over slecht begaanbare ondergrond is extra belastend. Een meewerkend uitvoerder ondervindt eveneens de fysieke belasting zoals die geldt voor de beroepsgroep, zoals asfaltwerker, straatmaker, machinist GWW, e.d. Zie voor een beschrijving van deze fysieke belasting de betreffende beroepsgroep.

3.2 Werkstress

Het werk van de uitvoerder GWW is vooral geestelijk belastend van aard. Uitvoerders kennen regelmatig problemen op het gebied van taakuitoefening, leiding en organisatie. Er wordt regelmatig overgewerkt en er is vaak sprake van tijdsdruk. Tijdsdruk kan in combinatie met een grote verkeersdruk tijdens het autorijden leiden tot stressvolle en onveilige situaties. Uit onderzoek blijkt dat tweederde van de uitvoerders het werk geestelijk erg inspannend vindt. Eén van de oorzaken blijkt de discrepantie tussen opleidingsniveau en de eisen die het werk aan de uitvoerder stelt. Complexe werken worden soms geleid door een uitvoerder met een te laag opleidingsniveau. Dit kan spanningen veroorzaken. Daarnaast worden uitvoerders in hun werk vaak geconfronteerd met onverwachte situaties, ze ergeren zich vaak aan anderen en vinden relatief vaak dat anderen hun werk niet goed doen en heeft het werk een negatieve invloed op het privéleven.

3.3 Geluid

Voor de uitvoerder GWW is de lawaaielasting sterk afhankelijk van de werkzaamheden op het project. Over het algemeen zal het gemiddelde geluidsniveau niet boven de 80 dB(A) uitkomen. In specifieke gevallen, zoals heien, frezen in asfalt, gritstralen, boren in beton, e.d. zal het geluidsniveau meer dan 80 dB(A) bedragen. Het dragen van

gehoorbescherming is bij of in de nabijheid van deze werkzaamheden dan ook noodzakelijk. Ook kan bij het werken langs een drukke weg, het langsrijdende verkeer dusdanige geluidsniveaus produceren dat gehoorbescherming noodzakelijk is. In verband met de voorbeeldfunctie van zijn beroep zal de uitvoerder GWW waar nodig gehoorbescherming dragen.

3.4 Trillingen

Een meewerkende uitvoerder GWW, die ook grondverzetmachines bedient, zal dan ook blootstaan aan lichaamstrillingen. De trillingsintensiteit van een graafmachine is ongeveer 0,7 m/s². Deze waarde ligt boven de actiegrens (voor een achturige werkdag) van 0,5 m/s², hetgeen een verhoogde kans op gezondheidsklachten (o.a. rugklachten) betekent. Dit risico is bij uitvoerders waarschijnlijk niet groot aangezien het werken met de machines slechts weinig en veelal kortdurend voorkomt. Een meewerkende uitvoerder zal daarentegen meer blootstaan aan hand- armtrillingen. Deze komen vooral voor bij het werken met trilplaat en trilwals. Het trillingsniveau van deze machines ligt op ongeveer 25 m/s². Dit is ruim boven de 4-uurs norm van 3 m/s². Het incidenteel werken met een trilstamper of trilplaat kan dus gezondheidsklachten veroorzaken. Hand-arm-trillingen kunnen leiden tot gezondheidseffecten zoals het witte vingers syndroom ofwel "dode vingers" en gewrichtsaandoeningen van handwortelgewrichten.

3.5 Klimaat

De klimatologische omstandigheden waaronder de uitvoerder werkt kunnen zeer verschillend zijn. De uitvoerder werkt afwisselend in de uitvoerderskeet en in de buitenlucht en heeft daardoor vaak te maken met temperatuurswisselingen. Temperatuurswisselingen kunnen ook voorkomen als de uitvoerder regelmatig in en uit een auto stapt. Temperatuurswisselingen, koude, warmte en tocht kunnen een extra risico vormen voor de gezondheid.

3.6 Toxische of hinderlijke stoffen

De uitvoerder kan tijdens het uitoefenen van toezicht en tijdens meewerken worden blootgesteld aan toxische of hinderlijke stoffen. De aard van de stoffen en de hoogte van blootstelling is afhankelijk van het type werkzaamheden. De kans op gezondheidsklachten als gevolg van blootstelling aan deze stoffen is ten opzichte van het uitvoerende personeel betrekkelijk gering, daar de blootstellingsduur vaak beperkt is. Werken op plaatsen waar de grond verontreinigd is (bodemsanering, grondwerk), kan leiden tot blootstelling aan toxische stoffen bij contact met verontreinigde grond en/of water of inhalatie van vrijkomende dampen. Uitlaatgassen afkomstig van langsrijdend verkeer, en/of van het materieel dat wordt ingezet, kunnen eveneens toxische of hinderlijke stoffen bevatten.

De uitvoerder kan tijdens asfaltwerk blootstaan aan asfaltrook, wat kan leiden tot irritatie van de ogen en de luchtwegen. Verder bestaat de mogelijkheid van huidcontact met bitumen of dampcondensaat. De damp die bij het asfalteren ontstaat, bevat een aantal componenten die aangeduid worden met de term PAK (polycyclische aromatische koolwaterstoffen). Sommige bestanddelen daarvan zijn kankerverwekkend, daarom moet huidcontact en inademing van de damp zo veel mogelijk worden vermeden.

3.7 Verlichting

Het administratieve en coördinerende werk vindt voornamelijk in de uitvoerderskeet plaats. De verlichting is daar in het algemeen goed. Het meewerken vindt in de buitenlucht plaats; daar is men dus afhankelijk van de weersomstandigheden voor de verlichting. Bij werken in de schemering of 's nachts zal moeten worden bijgelicht. Een goede werkverlichting is belangrijk voor de kwaliteit van het werk en voor de veiligheid van de werknemers. In het bijzonder bij werkzaamheden langs de weg.

3.8 Hygiëne

Op werken waar een uitvoerder aanwezig is, zijn de schaft- en sanitaire gelegenheden meestal aanwezig. Een probleem bij kleinere kortdurende werken is vaak het ontbreken van leidingwater. Vanwege het langdurige traject van de aanvraag en het creëren van een dienstleiding voor water wordt dit bij kleine werken vaak achterwege gelaten. Met een jerrycan of watertank wordt dan in de waterbehoefte voorzien. Het stilstaande water in watertanks kan een bron zijn van bacteriën en andere micro-organismen. Op grote infrastructurele werken heeft de uitvoerder veelal een aparte kantoorruimte met sanitaire voorzieningen. Goed onderhoud en reiniging hiervan is van belang.

3.9 Veiligheid

Tijdens het lopen over het werk bestaat het risico om in aanraking te komen met in werking zijnde machines, het vallen in sleuven, putten, openingen of van hoogte. Ongevallen als gevolg van aanrijdingen door langsrijdend verkeer komen af en toe voor, veelal met ernstige gevolgen. De kans op verkeersongevallen vormt een bron van zorg voor de uitvoerder en werknemers samen. De uitvoerder zal te allen tijde het goede voorbeeld moeten geven en de werknemers op veiligheidsmaatregelen dienen te wijzen. De uitvoerder moet erop toezien dat de juiste veiligheidskleding wordt gedragen. Daarnaast moeten de juiste afzettingen, bebording en bebakening aangebracht worden.

3.10 Persoonlijke beschermingsmiddelen

De voorbeeldfunctie van de uitvoerder bij gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en goede werkkleding is van groot belang. Daarnaast heeft hij toezicht op het dragen van de persoonlijke beschermingsmiddelen. Indien bij een graafmachine wordt gewerkt zal altijd een helm gedragen moeten worden. Ook zal de uitvoerder altijd veiligheidsschoenen en -kleding moeten dragen. De veiligheidskleding dient te voldoen aan de eisen van Rijkswaterstaat (kleur, vorm, reflecterende strepen). Afhankelijk van de werkzaamheden zal de uitvoerder een helm, werkkleding, handschoenen, gehoorbescherming en adembescherming moeten dragen.

3.11 Beroepsgebonden aandoeningen

De uitvoerders hebben in vergelijking met de totale bouwpopulatie weinig gezondheidsklachten. Wel vinden uitvoerders het werk geestelijk inspannend en ervaren veel werkdruk. Uit een longitudinaal onderzoek kwam naar voren dat knelpunten in de werksituatie bijdragen tot het ontstaan van werkstress en bij het ouder worden tot een verergering van gezondheidsklachten. De knelpunten die uitvoerders in verband met werkstress noemen zijn te late projectinformatie, werkdruk, onvoldoende waardering van de leiding, wrijving met samenwerkingspartners binnen en buiten het bedrijf, hinder van fysieke omstandigheden, lichamelijke en geestelijke inspanning van het werk en tijdsdruk. Bij meewerkende uitvoerders kunnen de beroepsgebonden aandoeningen voorkomen zoals die gelden voor de betreffende beroepsgroep die normaliter het werk uitvoeren (bijvoorbeeld rugklachten bij straatwerk).

3.12 Maatregelen en oplossingen

Door in het bedrijf regelmatig werkoverleg te organiseren, waarbij ook problemen in de niet-technische sfeer bespreekbaar worden gesteld, kan het bedrijf een belangrijke bijdrage leveren aan het voorkomen van een te hoge geestelijke belasting bij de uitvoerders. Het is daarbij wel zaak dat het initiatief van boven (directie, projectleiders) komt. De uitvoerder GWW zelf zal deze problemen in het algemeen niet vlug aankaarten. Periodiek uitvoerdersoverleg kan een bijdrage leveren aan het oplossen van individuele en organisatorische werkstressproblemen in het bedrijf.

Omdat de uitvoerder GWW met veel verschillende mensen in contact komt zal hij bepaalde sociale vaardigheden moeten hebben. Specifieke scholing op het gebied van bijvoorbeeld vergader- en gesprekstechnieken en conflicthantering, kan de uitvoerder hierbij helpen. Om meer inzicht te krijgen in de oorzaken en gevolgen van te

hoge werkdruk geeft Arbouw de cursus „Omgaan met werkdruk“. In deze cursus wordt het herkennen van stress en het voorkomen ervan geleerd. Om efficiënter met de beschikbare werktijd om te kunnen gaan is het volgen van een cursus „Timemanagement“ voor een uitvoerder GWW aan te raden. Als efficiënter met de kostbare tijd wordt omgegaan zal de werkdruk ook afnemen.

Uitvoerders moeten voldoende kennis, opleiding en begeleiding hebben om projecten uit te kunnen voeren. Bij de selectie van uitvoerders moet dit een aandachtspunt zijn. Bij de werkverdeling zal de bedrijfsleiding erop toe moeten zien dat ervaring opgebouwd moet worden en dat overbelasting wordt vermeden.

Een uitvoerder heeft een voorbeeldfunctie ten aanzien van de andere werknemers op het werk. Dit geldt voor het in acht nemen van veiligheidsvoorschriften, het gebruik van beveiligingen en persoonlijke beschermingsmiddelen. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden kunnen diverse maatregelen mogelijk zijn die tot een beperking van het gezondheids- of veiligheidsrisico kunnen leiden. Belangrijk bij het werken aan of langs een weg is het op een juiste manier plaatsen van wegafzettingen, bebording en bebakening, zie hiervoor het gelijknamige Arbouw-advies.

Werkplezier leidinggevende in bouw neemt af

Ruim een kwart van de uitvoerders en hoofdvoerders verwacht de komende vijf jaar met minder plezier naar het werk te zullen gaan. Bedrijfsleiders en projectleiders zien weinig veranderingen op dit punt. Dat blijkt uit het rapport „Het leidinggevend personeel in de bouw“ van het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB). Het EIB baseert zijn bevindingen op een schriftelijke enquête onder ruim negenhonderd leidinggevendenden binnen de aannemerij, te weten bedrijfsleiders, projectleiders, hoofdvoerders en uitvoerders. De respondenten werken in meerderheid voor grote bedrijven en in de GWW-sector.

De oorzaak van het afnemende werkplezier zijn veranderingen binnen het werkproces. Leidinggevendenden zullen zich steeds meer moeten gaan bezighouden met de organisatie van de bouw. Het EIB meldt dat bedrijfs- en projectleiders nu al geregeld worden ingezet bij planvoorbereiding en inrichting van het productieproces. Die tendens zal in de toekomst sterker worden. "Voor de hoofdvoerders en uitvoerders geldt dat zij zich hoofdzakelijk richten op de dagelijkse leiding", aldus het EIB-rapport. "De organisatorische kant is voor hen minder belangrijk en zal in de toekomst volgens henzelf slechts in beperkte mate een belangrijker onderdeel van het werk worden." Het merendeel van de geënquêteerden verwacht niettemin dat de werkzaamheden zullen veranderen. Bedrijfsleiders gaan ervan uit dat ze vooral meer taken op zich moeten nemen op het gebied van onder meer projectcoördinatie, projectacquisitie, personeelstoezicht en het geven van advies tijdens de planvoorbereiding.

Op de vraag of werkstress zal toenemen, wordt verdeeld gereageerd. Bedrijfs- en projectleiders verwachten in meerderheid dat dit niet het geval is. Het grootste deel van de hoofdvoerders en uitvoerders daarentegen verwacht dat werkstress zal groeien. "Op dit moment ervaren de leidinggevendenden al aanzienlijke spanningen tijdens het werk", aldus een toelichting van het EIB. "Iets minder dan de helft van hen geeft aan meestal in hoog tempo te moeten werken." Dit geldt met name voor bedrijfsleiders en hoofdvoerders. "Uitvoerders ervaren het werktempo iets minder negatief." Hoofdvoerders en uitvoerders verwachten ook dat meer eisen worden gesteld aan hun opleiding, terwijl de bedrijfs- en projectleiders in meerderheid ervan uitgaan dat dit niet het geval zal zijn. Over het algemeen denken de ondervraagden niet dat het maatschappelijk aanzien van hun beroep zal veranderen. Wel verwachten de bedrijfsleiders dat ze minder op de bouwplaats aanwezig zullen zijn. Hoofdvoerders en uitvoerders gaan ervan uit dat wat hen zelf betreft op dit punt weinig zal veranderen.

Uitvoerder GWW, hoofduitvoerder Grond-, Weg-, en Waterbouw	Belastingsgrafiek				
		4	3	2	1
Staan	1		X		
Lopen	2		X		
Traplopen / op ladders klimmen	3		X		
Zitten	4		X		
Werken in gebogen houding	5	X			
Knielen / kruipen / hurken	6		X		
Klimmen / klauteren	7		X		
Tillen	8		X		
Werken met voetschakelaar / pedalen	9	X			
Armbelasting	10		X		
Lichamelijke belasting	11		X		
Lawaai	21			X	
Trillingen: lichaam	22		X		
Trillingen: handen / armen	23		X		
Belasting ademhalingswegen	24		X		
Belasting huid	25				X
Natte werkomgeving / werkproces	31	X			
Buitenklimaat	32			X	
Werken op hoogte	41			X	
Werken met sterkstroom/hogspanning	42		X		
Werken met ovens / ketels / branders	43		X		
Werken met draaiende machines	44		X		
Werken bij verkeer	45		X		
Piekbelasting	51			X	
Overwerk / werken in tarief	52				X
Visus	61			X	
Kleuren zien	62		X		